

§ 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:
 Herr *Berger* från och med den 8 till och med den 17,
 Herr *Rylander* från och med den 10 till och med den 15,
 Herr *Magnell* från och med den 10 till och med den 17 och
 Herr *Johannes Andersson* från och med den 18 till och med den
 25, allt innevarande månad.

Sammanträdet afslutades kl. 1¼ e. m.

In fidem
H. Husberg.

Onsdagen den 10 Februari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Protokollen för Kammarens sammanträden den 1 och 3 Februari äfvensom protokollsutdrag rörande de beslut, som fattats vid sammanträdet den 6 i denna månad upplästes och godkändes.

§ 2.

Herr J. E. Johanssons på bordet hvilande motion N:o 341 hänvisades till Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2.

§ 3.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 1, med den till Riksdagen af Fullmäktige i Riksgälds-kontoret afgifna berättelse.
 Lades till handlingarne.

§ 4.

Till handläggning förekommo:

Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 1, med återlemnande af en inom Riksdagens Andra Kammare af Herr P. A. Åkerlund väckt motion.

Kammaren, som godkände Utskottets åtgärd att återlemna förevarande motion, hänvisade densamma till behandling af Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 5.

Lag-Utskottets Utlåtande N:o 1, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion, innefattande förslag till lag rörande emigrant-agenter.

Motionens återlemnande godkändes, och hänvisades densamma till Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2.

Lag-Utskottets Memorial N:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion åsyftande åtgärder till hämmande af emigrationen.

Med godkännande af motionens återlemnande, beslöt Kammaren att jemväl denna motion skulle öfverlemnas till handläggning af Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2.

Lag-Utskottets Utlåtande N:o 3, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitie-ombudsmans embetsförvaltning.

Lades till handlingarne.

§ 5.

I öfverensstämmelse med ett, vid Herrar Talmäns sednaste sammanträde framställt och Kammaren nu meddeladt förslag, beslöt Kammaren att val af sex Revisorer för granskning af Statsverkets, Riksbankens och Riksgälds-kontorets tillstånd, styrelse och förvaltning skulle företagas vid början af sammanträdet Onsdagen den 17 Februari, samt att omedelbart derefter tre suppleanter för bemälda Revisorer skulle utses.

§ 6.

Herr *A. W. Uhr* afgaf motion N:o 342, om åtskilliga ändringar i gällande Riksdags-ordning.

Motionen blef bordlagd.

§ 7.

Herr *Ola Månsson* begärde ordet och yttrade: Till följd af min vid sishållna plenum emot det efter omröstning i brudgäfvofrågan då fattade beslutet anmälda reservation, har jag nu uppsatt en sådan skriftligen och anhåller, att den måtte få uppläsas samt derefter intagas i protokollet.

Den ifrågavarande reservationen blef derefter uppläst och var af följande lydelse:

Då jag vid riksdagens början dristade förena mig i en motion om nedsättning i anslaget till Första Hufvudtiteln, äfvensom derom att den af Kongl. Maj:t äskade brudgäfvå åt H. K. H. Prinsessan Lovisa icke måtte beviljas, må det nu tillåtas mig att afgifva en vördsam reservation emot det beslut, som i Kammarens plenum sistlidne lördag den 6 dennes blef fattadt i det sistnämnda, af otvan anförda båda hänseenden.

Det var icke utan allvarlig öfverläggning, jag kastade mig in i en fråga af så grannliga natur, och der jag ej heller hoppades vinna något särdeles starkt understöd för mina åsikter; min pligt, som representant för ett fattigt folk, bjöd mig dock ovilkorligen att uppträda på sätt jag gjorde. Den oväntade aktningshjudande minoritet af 64 röster, som vid

beslutets fattande uttalade sig för samma åsigter som mina, har emellertid styrkt mig i den öfvertygelse, jag redan förut vågade hysa, att jag kämpade för en rättvis och god sak, samt derigenom beredt mig stor glädje.

Hvad beträffar Stats-Utskottets tillstyrkande förslag, kan jag här ej underlåta att uttrycka mitt ogillande af detsamma, då jag i likhet med en under diskussionen i Kammaren uppträdande talare funnit detsamma helt och hållet sakna motiv. Lika som hvarje förslag bör vara grundadt på klara och giltiga skäl, hade sådant bort om möjligt ännu mera afses, då det gällde en fråga af så ömtålig art, att man till och med ansåg all diskussion öfver densamma böra undvikas. Svårigheten att under sådana förhållanden fatta ett godt beslut, torde då lätt inses.

Man har äfven anfört exempel, hurusom i andra stater vore brukligt att tilldela brudgåfvor åt de prinsessor, som trädde i äktenskap. Med anledning häraf vill jag blott framställa den frågan: kan man väl med *sken* af rättvisa jemföra vårt fattiga fädernesland med t. ex. det rika England?

Slutligen vill jag, på samma gång jag öppet uttalar mitt ogillande af det fattade beslutet att tilldela en brudgåfva af 198,000 R:dr åt H. K. H. Prinsessan Lovisa, uttrycka såsom min lifligaste förhoppning, att Representationen hädanafter städse ville behandla alla anslagsfrågor på ett sätt, som bäst öfverensstämmer med vårt älskade fäderneslands åtminstone för närvarande ytterst svåra ekonomiska förhållanden.

Stockholm den 10 Februari 1869.

Ola Månsson
från Blekinge.

I denna reservation instämde Herr *Ola Nilsson* från Christianstads län.

§ 8.

Herr *S. A. Hedlund* afgaf motion N:o 343, med förslag till ändringar i Tryckfrihets-förordningen och anförde, vid motionens afgifvande, motionären muntligen:

Herr Hedlund: Då jag icke vill besvara Kammaren med att åhöra en uppläsning af min motion i dess helhet, vill jag här endast korteligen angifva de synpunkter, hvarifrån jag utgått vid sammanfattandet af det bifogade förslaget till förändringar i den närvarande Tryckfrihets-förordningen.

Då jag föreslagit borttagande af 4:de momentet i 1 § af nämnda förordning och således velat upphäfva det hittillsvarande stadgandet om s. k. tillståndsbevis för utgifvande af periodisk skrift, har det skett, emedan det är just *detta* stadgande, som gifvit upphof till det nu så bittert öfverklagade ansvaringsystemet. Det vore omöjligt för en tidning, att presentera, med någon kraft af bevisning, ett okunnigt fattighjon såsom tidningens utgifvare, så framt man ej kunde framrätta och stödja sig på detta tillståndsbevis. Med dess upphäfvande framstår författareansvarigheten, men det är omöjligt att göra denna gällande för en tidning. För denna måste en bestämd person bära ansvaret, och denna person kan rättvisligen icke vara någon annan än tidningens redaktör, dervid jag tillagt ordet "ledande"

redaktör, emedan hufvudredaktör icke skulle vara tillämpligt för andra än större tidningar. Det är denne "ledande redaktör", som är den verkliga utgifvaren ("the editor"). Han är den, som har att bestämma öfver och vaka öfver tidningens innehåll; han har alltså det moraliska ansvaret för tidningen, och måste då äfven ega det juridiska. Likväl har jag velat, till hans skyddande, inrymma ett moment af författareansvarighet, nemligen då, utan utgifvarens vetskap, hvilket lätt kan hända, en framställning in-flutit, som kan blifva föremål för åtal.

När jag lagt en del af ansvaret på boktryckaren, har det skett af den grund, att han har och bör åvägabrunga bevisningen rörande gerningsmannen, d. v. s. författaren eller redaktören, emedan han träffar aftalet om skrifts utgifvande samt har tillgång till manuskripten och beröring med redaktionen. Har han utgifvit en smådeskrift, så må, då författaren ej kan gälda böterna, halfva beloppet drabba honom (boktryckaren), derföre att han ej sett sig bättre för. En samvetsgrann boktryckare utgifver icke under några omständigheter en sådan skrift, men vill han det göra, så må han åtminstone skaffa sig säkerhet för hälften af det bötesbelopp, som kan drabba den brottsliga skriften. I fråga om en hederlig och ostrafflig skrift blir naturligtvis ingen sådan försigtighet af nöden.

Vidare har jag velat hafva en betydlig lindring i de nuvarande straffbestämmelserna, såsom varande af alltför drakonisk natur. Åtskilliga kategorier af brott, såsom hädelse mot Gud och förnekelse af den rena evangeliska läran, har jag velat hafva helt och hållet borttagna, likasom bestämmelserna om qvarstad och konfiskation, hvilka sakna nästan all praktisk betydelse. Det närmare framgår af förslaget och lärer det väl blifva tillfälle att derom vidare orda, när ärendet åter kommer till behandling inom Kammaren.

Motionen bordlades.

§ 9.

Sedan, enligt ingången underrättelse från Första Kammaren, jemväl bemälde Kammare till behandling förehaft Lag-Utskottets här ofvan under § 4 antecknade Utlåtande N:o 3, rörande Justitie-ombudsmannens embetsförvaltning, så blef nu, enligt Herr Talmannens derom gjorda framställning, af Andra Kammaren beslutadt att vid början af det sammanträde, som komme att hållas Lördagen den 20 i denna månad, utse de 24 valmän, hvilka, jemte ett lika antal valmän från Första Kammaren, hade att, jemlikt 68 § Riksdags-ordningen, nämna Riksdagens Justitie-ombudsman och hans efterträdare; och enär det vid sista riksdag bestämda antal suppleanter, som från denna Kammare då varit 3, syntes erfordra någon tillökning, skulle nu sex suppleanter för bemälde valmän, omedelbart efter valmansvalet, utaf Kammaren utses.

§ 10.

På grund af företedt läkarebetyg beviljade Kammaren 14 dagars ledighet från riksdagsgörömlen åt Herr Isberg, räknadt från denna dag.

Ledighet beviljades äfven:

Herr *Vougt* från och med den 12 till och med den 16 i denna månad.

„ *Lars Daniel Andersson* från och med den 17 dennes under 14 dagar, och

Herr *Per Jonsson* likaledes under 14 dagar från och med den 17 innevarande månad.

§ 11.

Anmäldes och bordlades:

Riksdagens Revisorers berättelse om granskning af Riksgälds-kontorets tillstånd och förvaltning jemte Fullmäktiges i nämnda verk i anledning deraf afgifna Utlåtande.

Stats-Utskottets Utlåtanden:

N:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående försäljning af den till regementsskrifvarebostället vid Helsinge regemente Norrbyn hörande andel i laxfisket Hofdan i Ljusne elf;

N:o 7, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, i fråga om skattefrihet för Tärnafors lappskoleboställe och Laxnäs kapellpredikantsboställe i Westerbottens län;

N:o 8, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående afsöndring från kronohemmanet ett fjerdedels mantal N:o 2 Föra på Öland af plats för en folkskolebyggnad med tillhörande tomt och planteringsland;

N:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, om försäljning af Kronans till landtmäterikontor hittills begagnade hus med tillhörande tomt i Wisby;

N:o 10, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående jordafsöndring från fanjunkarebostället Stoby vid Skånska husaregementet, för Stoby församlings kyrkas och skolas behof;

N:o 11, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående afsöndring af jord från ryttmästarebostället Silfåkra vid Skånska husarregementet, för anläggning af kyrka med kyrkogård, samt sockenstuga och fattighus åt Kellna församling;

N:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, i fråga om upplåtelse under ständig besittningsrätt af åtskilliga lägenheter å Kungsörs kungsladugård;

N:o 13, i anledning af väckt motion, angående befrielse för augments-hemman inom Kungsörs fögderi från dagsverkslösen;

N:o 14, i anledning af väckt motion, angående förändradt utgörande af arrendespanmålen från akademi-prebendehemmanen;

N:o 15, i anledning af väckt motion om lindring i den en del kronoskattegatehus åliggande dagsverksskyldighet till kungsgården Hjelmshult;

N:o 16, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående statsbidrag till vägomläggningar inom Kronobergs, Calmar och Jönköpings län, för beredande af arbetsförtjenst åt den nödlidande befolkningen i dessa län;

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående beviljande af medel till undsättning för de i följd af 1868 års missväxt nödlidande delar af riket;

N:o 18, i anledning af väckt motion om utdelande af ett exemplar utaf riksdagstrycket till hvarje kommun i riket;

N:o 19, i anledning af väckta motioner om beviljande af låneunderstöd för laga skiften i Westerbottens och Norrbottens län; och

N:o 20, i anledning af väckt motion om två års förlängd räntefrihet för det till sjön Wesans uttappning beviljade lån.

§ 12.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelse N:o 1, angående godtgörande genom Riksgälds-kontoret af de utaf Statskontoret förskjutne riksdagskostnader.

§ 13.

Protokollsutdrag angående Kammarens under detta sammanträde fattade beslut upplästes och godkändes.

Sammanträdet afslutades kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem

H. Husberg.

Lördagen den 13 Februari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Protokollet för den 6 i denna månad upplästes och godkändes.

§ 2.

Herr Statsrådet och Kommendören *C. J. Berg* aflemnade följande Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner, nemligen:

N:o 18, angående Postverkets utgiftsstaten för år 1870; och

N:o 19, angående normalafföningsstat för Tullverket samt stater å öfriga utgifter och omkostnader vid samma verk för år 1870.

Herr Talmannen emottog dessa Propositioner, under förklarande att Kammaren skulle åt dem egna grundlagsenlig behandling.